

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

(назва факультету/підрозділу)

КАФЕДРА СОЦІАЛЬНИХ І ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

(назва кафедри)

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ ТА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ

циклу загальної обов'язкової підготовки

(загальної/професійної, обов'язкової/вибіркової)

за освітньо-професійною програмою «Екстремальна та кризова психологія»

назва освітньої програми

підготовки за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти

найменування освітнього ступеня

у галузі знань 05 "Соціальні та поведінкові науки"

код та найменування галузі знань

за спеціальністю 053 "Психологія"

Рекомендовано кафедрою соціальних і
гуманітарних дисциплін

на 2023 – 2024 навчальний рік.

Протокол від 29 серпня 2023 року

№ 1

Силабус розроблений відповідно до робочої програми навчальної
дисципліни «Історія та культура України»

2023 рік

Анотація

Знання отримані під час вивчення навчальної дисципліни «Історія та культура України» сприяють розвитку світоглядної культури у здобувачів вищої освіти, навчають майбутніх фахівців орієнтуватися в усіх питаннях розвитку культури України, вплинуть на формування у здобувачів особистісного погляду на українську культуру, прилучать до культурних надбань людства та національної культури України з позиції об'єктивності та конкретно-історичного підходу, розкриють зміст, спрямованість, особливості соціально-економічного політичного та культурного розвитку народу України на різних історичних етапах.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Історія та культура України» здобувач оволодіє культурою мислення, технологією освоєння соціального досвіду на рівні, необхідному для професійної діяльності та аналізувати питання історії, факти, проблеми та тенденції розвитку культури України в їх діалектичному взаємозв'язку.

Відмінною особливістю даного курсу є те, що здобувач набуватиме навички вільного спілкуватися із суб'єктами та об'єктами по проблемам історичного минулого України, навичками міжособистісної взаємодії та здатністю працювати як у команді, так і автономно.

Інформація про викладача

Загальна інформація	Хорошев Олександр Миколайович, доцент кафедри соціальних і гуманітарних дисциплін соціально-психологічного факультету, кандидат історичних наук, доцент. Гонтаренко Людмила Олександрівна, доцент кафедри соціальних і гуманітарних дисциплін соціально-психологічного факультету, кандидат психологічних наук, доцент.
Контактна інформація	м. Харків, вул. Чернишевська, 94, кабінет № 434. Робочий номер телефону – 707-34-78
E-mail	khan61@nuczu.edu.ua lgontarenko910@gmail.com
Наукові інтереси	- історія молодіжного руху України; - гуманітаризація освіти як чинник формування світоглядної культури молоді; - дослідження організаційних принципів діяльності добровільних організацій в кінці XIX – початку XX століть. - історія становлення пожежної охорони та її складові - технологія навчання на сучасному етапі розвитку суспільства
Професійні здібності	- професійні знання і значний досвід роботи в студентських аудиторіях в процесі вивчення

<p>Наукова діяльність за освітнім компонентом</p>	<p>гуманітарних дисциплін;</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Філософія: підручник для здобувачів вищої освіти /авт. кол.; за ред. О.В. Рябіної, Л.І. Юрченко. – Х.: Видавництво Іванченка І.С., 2021. – 286с. 2. Lyubov Yurchenko, Andriy Minosyan, Alexander Khoroshev, Sergey Karikov State Environmental Policy in the Context of Environmental Management // Scientific and practical international conference: Public Administration in the 21st Century: Problems and Development Prospects, 20 November 2020, DOI:10.5281/zenodo.4274720, Article12 3. Гонтаренко Л.О., Хорошев О.М. Історія України: конспект лекцій. – Х.: НУЦЗУ, 2014. – 68 с. 4. Історія та культура України: методичні вказівки з підготовки до семінарських занять та самостійної роботи під час вивчення навчальної дисципліни циклу професійної підготовки (нормативна база). Для здобувачів вищої освіти, які навчаються на першому (бакал / О. М. Хорошев, Л. О. Гонтаренко . – Х : НУЦЗУ, 2019 . – 26 с. 5. S. Postova, S. Karpliuk, O. Vdovina, O. Nakonechna, O. Khoroshev, I. Chernova «Evolution Of Educational Activity: Digitalization Of Information Space Of Distance Education» // «IJCSNS International Journal of Computer Science and Network Security», - 2021/09, №9, p.163-168; 6. Хорошев О. Віхрєвській будинок піклування як зразок меценатства в місті Харкові наприкінці XIX століття.- Старожитності Лукомор'я 2023 – № 1 (16). с. 41-48 2. 1. .Михайло Харламов, Ольга Цибулько, Людмила Гонтаренко Діяльність відомчих індустріальних пожежних команд в УСРС наприкінці 1920-х рр.. – першій половині 1930-х рр./Старожитності Лукомор'я, 2021 - №4(7) – С.161-171 2. Гонтаренко Л.О., Цокота В.Р., Лебедева С.Ю., Парфьонов Г.А. Кроки до безпеки дітей у надзвичайних ситуаціях. Вісник НУЦЗ України. Серія: Державне управління./ Випуск 11 (2) 2019 – С.363-372 3. Lyudmila O. Gontarenko, Viktoriya R. Tsokota, Glib A. Parfenov. Prospects and problems of mobile learning. Series of monographs Faculty of Architecture, Civil Engineering and Applied Arts Katowice School of Technology Monograph 19, 546 с., С. 200-208 SBN: 978-83-952000 - 1 – 4 4. Gontarenko; A. Kuchak; L. Martyniuk; M. Tsilyna; N. Boichuk Analysis of Trends in the Development of Informational Educational Resources in Modern Conditions.
---	---

	<p>Journal of Higher Education Theory and Practice, [S. l.], v. 22, n. 16, 2022. DOI: 10.33423/jhetp.v22i16.5608. Disponível em: https://articlegateway.com/index.php/JHETP/article/view/5608. Scopus</p> <p>5. Гонтаренко Л.О., Демченко О.М., Хміль Н.А. Технології дистанційного навчання в контексті діджиталізації освітнього процесу: вибір інструментів, контроль якості. Академічні візії. 2023. Серія освіта/педагогіка. Випуск 20/2023. 02.06.23. DOI http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.8011073. Ліцензовано за умовами Creative Commons BY 4.0 International license.</p>
--	--

Час та місце проведення занять з навчальної дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни «Історія та культура України» проводяться згідно з затвердженим розкладом. Електронний варіант розкладу розміщено на сайті Університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/timeTable/group>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щопонеділка з 16.00 до 17.00 в кабінеті № 416. В разі додаткової потреби здобувача вищої освіти в консультації її час погоджується з викладачем.

Мета вивчення дисципліни: дана навчальна дисципліна належить до обов'язкових загальних дисциплін, і призначена для придбання у здобувачів вищої освіти навичок аналізу питань історії, фактів, проблем та тенденцій розвитку культури України в їх діалектичному взаємозв'язку; володіння культурою мислення, технологією освоєння соціального досвіду. Вільно володіти державною мовою у соціальній і професійній сферах; демонструвати культуру мислення та виявляти навички організації культурного діалогу.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма здобуття освіти очна (денна)
Статус дисципліни	обов'язкова загальна
Рік підготовки	2023-2024 - й
Семестр	1 - й
Обсяг дисципліни:	
- в кредитах ЄКТС	3
- кількість модулів	2
- загальна кількість годин	90

- лекції (годин)	20
- практичні заняття (годин)	-
- семінарські заняття (годин)	24
- лабораторні заняття (годин)	-
- курсовий проект (робота) (годин)	-
- інші види занять (годин)	-
- самостійна робота (годин)	46
- індивідуальні завдання (науково-дослідне) (годин)	-
- підсумковий контроль (диференційний залік, екзамен)	екзамен

Передумови для вивчення дисципліни

Для якісного вивчення навчальної дисципліни «Історія та культура України» є успішне вивчення предметів гуманітарного спрямування під час навчання у школі, а також отримати знання наступних дисциплін:

«Філософія», «Соціологія».

Результати навчання та компетентності з дисципліни

Вивчення навчальної дисципліни «Історія та культура України» повинно забезпечити:

- досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання

Програмні результати навчання	ПРН
Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.	ПРН10
Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності	ПРН13
Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.	ПРН17

- формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

Програмні компетентності (загальні та професійні)	ЗК, ПК
Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого	ЗК10

розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	
Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	ЗК11
Здатність дотримуватися норм професійної етики	СК10

Програма навчальної дисципліни

Теми навчальної дисципліни:

Модуль 1.

Тема 1.1. Вступ. Предмет, зміст та завдання курсу «Історія та культура України». Стародавня історія та культура України

Тема 1.2. Русь-Україна (Київська держава)

Тема 1.3. Політична роздробленість Київської держави. Королівство Руське (Галицько-Волинська держава). Монгольська навала.

Тема 1.4. Українські землі у складі Литви та Польщі.

Тема 1.5. Становлення козацтва. Національно-визвольна війна. Українська козацька держава.

Тема 1.6. Правобережні та Лівобережні українські землі у другій половині XVIII ст.

МОДУЛЬ 2.

Тема 2.1. Українські землі у складі Росії та Австро-Угорщини у XIX - на поч. XX ст.

Тема 2.2. Українська революція.

Тема 2.3. Україна в 20-30-х роках XX ст.

Тема 2.4. Україна в роки Другої світової війни (1939-1945)

Тема 2.5. Україна в другій половині 40-х – першій половині 80-х років XX століття.

Тема 2.6. Поглиблення кризи тоталітаризму в СРСР. Розпад Радянського Союзу і відродження незалежності України (1985-1991)

Тема 2.7. Україна в умовах незалежності

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять:

Назви модулів і тем	Форма здобуття освіти очна (денна)	
	Кількість годин за формами навчання	
	усього	у тому числі

		лекції	практичні (семінарські) заняття	лабораторні заняття (інші види занять)	самостійна робота	модульна контрольна робота
1 - й семестр						
Модуль 1.						
Тема 1.1. Вступ. Предмет, зміст та завдання курсу «Історія та культура України». Стародавня історія та культура України	7	2	2	0	3	
Тема 1.2. Русь-Україна (Київська держава)	8	2	2	0	4	
Тема 1.3. Політична роздробленість Київської держави. Королівство Руське (Галицько-Волинська держава). Монгольська навала	4	0	0	0	4	
Тема 1.4. Українські землі у складі Литви та Польщі	7	2	2	0	3	
Тема 1.5. Становлення козацтва. Національно-визвольна війна. Українська козацька держава	7	2	2	0	3	
Тема 1.6. Правобережні та Лівобережні українські землі у другій половині XVIII ст.	4	0	0	0	2	2
Разом за модулем 1	37	8	8	0	19	2
1 - й семестр						
Модуль 2.						
Тема 2.1. Українські землі у складі Росії та Австро-Угорщини у XIX - на поч. XX ст.	7	2	2	0	3	
Тема 2.2. Українська революція	8	2	2	0	4	
Тема 2.3. Україна в	8	2	2	0	4	

20-30-х роках XX ст.						
Тема 2.4. Україна в роки Другої світової війни (1939-1945)	5	0	2	0	3	
Тема 2.5. Україна в другій половині 40-х – першій половині 80-х років XX століття	8	2	2	0	4	
Тема 2.6. Поглиблення кризи тоталітаризму в СРСР. Розпад Радянського Союзу і відродження незалежності України (1985-1991)	7	2	2	0	3	
Тема 2.7. Україна в умовах незалежності	10	2	4		2	2
Разом за модулем 2	53	12	16	0	23	2
Разом	90	20	24	0	42	4

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1		
1.1	Вступ. Предмет, зміст та завдання курсу «Історія та культура України». Стародавня історія та культура України	2
1.2	Русь-Україна (Київська держава)	2
1.4	Українські землі у складі Литви та Польщі	2
1.5	Становлення козацтва. Національно-визвольна війна. Українська козацька держава	2
Модуль 2		
2.1	Українські землі у складі Росії та Австро-Угорщини у XIX - на поч. XX ст.	2
2.2	Українська революція	2
2.3	Україна в 20-30-х роках XX ст.	2
2.4	Україна в роки Другої світової війни (1939-1945)	2
2.5	Україна в другій половині 40-х – першій половині 80-х років XX століття	2
2.6	Поглиблення кризи тоталітаризму в СРСР. Розпад Радянського Союзу і відродження незалежності України (1985-1991)	2
2.7	Україна в умовах незалежності	4
Разом		24

Теми практичних занять (не передбачено)
Теми лабораторних занять (не передбачено)

Орієнтовна тематика індивідуальних завдань (за наявності)

З навчальної дисципліни «Історія та культура України» у якості виконання індивідуальних завдань для здобувачів вищої освіти запропоновано виконання рефератів. Тематика рефератів повинна мати гуманітарно-просвітницьку спрямованість. Окрім нижче запропонованих для написання тем здобувач може обрати власну, вільну тему. Відпрацьоване індивідуальне завдання є елементом допуску до здавання підсумкового контролю за навчальну дисципліну та відноситься до категорії відпрацьованих звітних матеріалів навчання за даною навчальною дисципліною. Реферат відпрацьовується кожним здобувачем вищої освіти відповідно до вказівок стосовно написання рефератів.

Орієнтовна тематика рефератів

1. Вплив християнської релігії на розвиток давньоруської культури.
2. Особливості розвитку музичного та театрального мистецтва Київської держави.
3. Українська література в другій половині XIII – XVII ст.
4. Місце Гетьманщини в міжнародних відносинах тогочасної Європи.
5. Останні гетьмани Лівобережжя: І. Скоропадський, П. Полуботок, Д. Апостол та їх спроби зберегти автономний устрій Гетьманщини.
6. Григорій Сковорода – філософ, поет, композитор, педагог-просвітитель, «український Сократ».
7. Українське козацьке бароко в архітектурі та живопису.
8. Поширення на українські землі російського та польського суспільних рухів на початку XIX століття.
9. Наслідки та значення подій Австрійської революції 1848 – 1849 років для західноукраїнських земель.
10. Історія утворення перших університетів Наддніпрянщини (Харківського та Київського).
11. Життя і діяльність українських просвітителів (І.П. Котляревського, В.В. Капніста, В.Н. Каразіна та інших за вибором студентів).
12. Особливості економічного розвитку Наддніпрянської України в кінці XIX – на початку XX ст. (процес монополізації промисловості, розвиток сільського господарства).
13. Українські підприємці-благодійники (за вибором студентів).
14. Розвиток українського театрального мистецтва XIX – на початку XX ст. «Театр корифеїв»
15. Український мистецький авангард початку XX ст.

16. Політичні процеси в Україні 20 - 30-х рр.: причини та наслідки для українського суспільства.
17. «Бойчукізм» - феномен українського мистецтва на початку ХХ ст.
18. Український культурний ренесанс 20 – 30-х рр. ХХ ст.
19. Партизанський рух на українських землях під час другої світової війни.
20. Розвиток української культури в роки війни.
21. Культура та духовне життя в Україні 50-80-х рр.
22. Політика гласності та вибух на Чорнобильській АЕС.
23. Зародження багатопартійності в Україні.
24. Українська економіка: проблеми та перспективи розвитку.
25. Нові тенденції в культурному житті України.

Форми та методи навчання і викладання

Вивчення навчальної дисципліни реалізується **в таких формах:** навчальні заняття за видами, виконання індивідуальних завдань, консультації, контрольні заходи, самостійна робота.

Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання під час вивчення навчальної дисципліни «Історії та культури України» є:

- доповіді на семінарських заняттях (презентаційні матеріали, тексти доповідей та виступів);
- виконання рефератів;
- стандартизовані тести;
- екзамен (відповідно до питань білетів, відповіді на питання).

Критерії оцінювання

Оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів з навчальної дисципліни здійснюється за 100-бальною шкалою.

Форми поточного та підсумкового контролю

Форми поточного та підсумкового контролю, які застосовуються під час вивчення навчальної дисципліни «Історія та культура України»:

Вхідний контроль – застосовується на початку вивчення навчальної дисципліни з метою визначення початкового рівня підготовки тих, хто навчається.

Поточний контроль засвоєння вивченого матеріалу здійснюється на кожному семінарському занятті шляхом проведення усного опитування. Він призначений для перевірки якості засвоєння попередньо викладеного

навчального матеріалу, стимулювання навчальної роботи здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль може проводитися наступними способами:

– усне опитування – застосовується під час проведення усіх видів навчальних занять з метою визначення рівня засвоєння здобувачами вищої освіти навчального матеріалу попереднього заняття;

– письмовий експрес-контроль – проводиться з метою перевірки рівня знань здобувачів вищої освіти за попереднє (декілька попередніх) занять.

Модульний контроль є компонентом поточного контролю і здійснюється у формі виконання здобувачами вищої освіти модульного контрольного завдання. Під час вивчення навчальної дисципліни «Історія та культура України» проводиться чотири модульних контролі.

Підсумкова оцінка за вивчений модуль визначається як сума поточних оцінок (балів) за вивченим модулем. Оцінювання кожного модуля необхідно проводити таким чином, щоб звітність за результатами засвоєння модуля була як за обов'язкові види робіт так і за допоміжні завдання (активність та успішність здобувачів вищої освіти під час проведення семінарів, відпрацювання рефератів, доповідей, презентацій тощо).

Підсумкова семестрова оцінка визначається за результатами отриманих модульних оцінок та відповіді на екзамені.

З навчальної дисципліни «Історія та культура України» підсумковою формою контролю є екзамен.

Розподіл балів, які отримують здобувачі, за результатами опанування навчальної дисципліни, формою підсумкового контролю якого є:

- **екзамен**

Види навчальних занять		Кількість навчальних занять	Максимальний бал за вид навчального заняття	Сумарна максимальна кількість балів за видами навчальних занять
I. Поточний контроль				
Модуль 1	лекції	4	1	4
	семінарські заняття	4	3	12
	за результатами виконання контрольних (модульних) робіт	1	7	7
Разом за модуль 1				23

Модуль 2	лекції	6	1	6
	семінарські заняття	8	3	24
	за результатами виконання контрольних (модульних) робіт	1	7	7
Разом за модуль 2				37
Разом за поточний контроль				60
II. Індивідуальні завдання				10
III. Підсумковий контроль екзамен				30
Разом за всі види навчальних занять та контрольні заходи				100

Поточний контроль.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на лекційному занятті (оцінюється від 0 до 1 балу):

1 бал – здобувач володіє навчальним матеріалом, орієнтується в конкретній темі та аргументовано висловлює свої думки, наводить приклади;

0 балів – здобувач не орієнтується в обговорюваній тематиці, не знаходить відповіді на проблемні питання (за змістом лекції), у висловлюваннях щодо окремих положень припускається суттєвих помилок.

Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, логіка його подання, культура мовлення, емоційність та переконаність, використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників тощо), аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки.

Поточний контроль проводиться на кожному семінарському занятті. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу).

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти на семінарському занятті:

За модулем 1 та 2:

3-2,5 бали – здобувач вищої освіти вільно володіє навчальним матеріалом, відмінно орієнтується в конкретній темі та висловлює свої думки з наукової точки зору, пропонує власне вирішення проблеми;

2,4-2 балів – здобувач вільно володіє навчальним матеріалом, орієнтується в конкретній темі та аргументовано висловлює свої думки, наводить приклади;

1,9-1,5 балів – здобувач частково володіє навчальним матеріалом та може окреслити деякі аспекти визначеної теми;

1,4-0 балів – здобувач не знає відповіді на поставлені питання або поверхово розкриває лише окремі положення, допускаючи при цьому

суттєвих помилок.

Модульна контрольна робота є складовою поточного контролю і здійснюється через проведення аудиторної письмової роботи під час проведення завершального семінарського заняття в межах окремого модуля.

Кожен варіант модульної контрольної роботи складається з двох-трьох питань. Розв'язання повинно містити: загальну характеристику проблеми та її актуальність, аналіз існуючих в науковій літературі точок зору з проблеми що вивчається, основні факти та їх тлумачення, місце та історичне значення даної проблеми в історії України.

Критерії оцінювання знань здобувачів при виконанні модульних контрольних робіт (оцінюється від 0 до 6 балів):

6 балів – вірно розкриті всі завдання з дотриманням всіх вимог до виконання;

5 балів – вірно розкриті всі завдання, але недостатнє обґрунтування відповіді, допущені незначні граматичні чи стилістичні помилки;

4 балів – вірно розкриті всі завдання, але недостатнє обґрунтування відповіді, допущені помилки у відповіді;

3 балів – розкрито більшу частину завдань;

1-2 бали – розкрито лише декілька завдань;

0 балів – відповідь відсутня.

Індивідуальні завдання.

Виконання індивідуального завдання є однією з форм роботи здобувача, яка передбачає створення умов для повної реалізації його творчих можливостей, застосування набутих знань на практиці.

Здобувач вищої освіти має право обрати за темами кожного модулю окреме індивідуальне завдання та самостійно виконати поглиблене теоретичне дослідження. Результати дослідження оформити звітом у формі есе, реферату або презентації.

Критерії оцінювання індивідуального завдання здобувачів:

За модулем 1 та 2:

5 балів – самостійна робота здобувачем виконана в повному обсязі;

4,5 балів – обсяг виконаних завдань становить від 80% до 89% від загального обсягу;

4 балів – здобувач виконав лише від 70% до 79% від загального обсягу;

3,5 бали – виконана частина роботи складає від 40% до 69% від загального обсягу;

3 бали – складає від 20% до 39% від загального обсягу;

2 бали – обсяг виконаних завдань складає від 10% до 19% від загального обсягу;

1 бал – в цілому обсяг виконаних завдань складає менше 10% від загального обсягу;

0 балів – завдання передбачене на індивідуальну самостійну роботу здобувачем не виконане.

Викладачем оцінюється понятійний рівень здобувача, логічність та послідовність під час відповіді, самостійність мислення, впевненість в правоті своїх суджень, вміння виділяти головне, вміння встановлювати міжпредметні та внутрішньопредметні зв'язки, вміння робити висновки, показувати перспективу розвитку ідеї або проблеми, відсоток унікальності та запозичення текстового документу (плагіат), уміння публічно чи письмово представити звітний матеріал.

Підсумковий контроль.

Підсумковий контроль оцінювання знань здобувачів проводиться у формі диференційованого заліку та екзамену.

Підсумковий контроль успішності проводиться з метою оцінки результатів навчання протягом семестру, проводиться у формі усного екзамену.

Критерії оцінювання знань здобувачів на екзамені (оцінюється від 0 до 30 балів):

25-30 балів – здобувач володіє навчальним матеріалом у повному обсязі, глибоко та всебічно розкрив зміст усіх питань;

18-24 бали – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, в основному розкрито зміст усіх питань. При наданні відповіді на деякі питання не вистачає достатньої глибини та аргументації, при цьому є несуттєві неточності та незначні помилки;

10-17 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки;

5-9 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Недостатньо розкриті зміст питань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильна відповідь на одне питання, інші – частково;

1-4 балів – частково володіє навчальним матеріалом, відповіді загальні, допущено при цьому суттєві помилки;

0 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту питань.

Перелік теоретичних питань для підготовки до екзамену:

1. Предмет, зміст та завдання курсу «Історія та культура України».
2. Література та джерела з курсу «Історія та культура України».
3. Дослов'янська культурна традиція на теренах України. Загальна характеристика етапів.
4. Трипільська культура. Основні етапи та особливості. Характерні ознаки декоративно-ужиткового мистецтва трипільців.
5. Кочові племена (кіммерійці, скіфи, сармати) на українських землях та їх культура.

6. Античні міста-держави північно-західного Причорномор'я та їх культурний розвиток.
7. Східнослов'янські племена і давні племінні союзи VI — IX ст.
8. Культура східних слов'ян. Релігійні вірування давніх слов'ян.
9. Передумови утворення Київської держави.
10. Князювання князя Олега.
11. Характеристика князювання князів Ігоря та Святослава Ігоревича.
12. Характеристика правління княгині Ольги.
13. Князь Володимир та його правління.
14. Введення християнства на Русі
15. Розквіт Русі-України за правління князя Ярослава.
16. Стародавня література періоду Київської держави. Особливості рукописної книги.
17. Мистецтво Київської держави: Характеристика фольклору, містобудування, живопису, музики та декоративно-ужиткового мистецтва.
18. Розвиток Галицько-Волинської держави та особливості його культурного розвитку.
19. Монгольська навала та її наслідки для слов'янських земель.
20. Південно-західні руські князівства за часів феодальної роздробленості. (XII - перша половина XIV ст.)
21. Специфіка та етапи захоплення українських земель Литовським князівством.
22. Особливості культурного розвитку українських земель у складі Великого князівства Литовського.
23. Захоплення Польщею, Угорщиною та Молдавським князівством українських земель.
24. Крєвська унія та її вплив на розвиток українських земель
25. Економічний та соціокультурний розвиток українських земель у складі Польщі. Люблінська унія.
26. Антифеодальна боротьба українського народу та боротьба за національну незалежність у 15-16 столітті.
27. Релігійне життя в Україні. Роль католицизму в Україні в 15-16 ст. Причини та суть Берестейської унії.
28. Освіта на українських землях: братські школи, Острозька та Києво-Могилянська колегії (Академії).
29. Початок книгодрукування. Іван Федоров. Перші друкарні та видані книги в Україні.
30. Полемічна література: основні види, завдання та значення полемічної літератури в Україні.
31. Причини виникнення козацтва. Утворення військово-політичного устрою Запорізької Січі.
32. Козацька культура її особливості та характерні ознаки.

- 33.Тенденції розвитку живопису в Україні в період з середини XVI по XVIII ст.
- 34.Основні напрями розвитку та характеристика музики, театру, архітектури у період з середини XVI по XVII ст.
- 35.Визначення поняття бароко та його характерні риси. «Українське» бароко - спільне та особливе в порівнянні з надбаннями світового мистецтва.
- 36.Національно-визвольні змагання на українських землях (1648-1654рр.).
- 37.Характеристика гетьманування Богдана Хмельницького.
- 38.Переяславська угода 1654 р. та її наслідки для України.
- 39.Гетьманування Івана Виговського.
- 40.Гетьманування Юрія Хмельницького.
- 41.Період «Руїни» на українських землях. «Чорна рада» 1663 р. та її значення для України.
- 42.Особливості реформаційного культурного руху в Україні.
- 43.Гетьманування Пилипа Орлика та значення його «Конституції».
- 44.Соціально-економічний розвиток України у другій половині XVII ст.
- 45.Україна у Північній війні. Гетьманування Івана Мазепи.
- 46.Характеристика системи освіти - на території Гетьманщини та Слобідської України (січові, монастирські, церковнопарафіяльні школи).
- 47.Створення Малоросійської колегії та її діяльність в Україні.
- 48.Гетьманування Кирила Розумовського.
- 49.Соціально-економічний та культурний розвиток України у другій половині XVIII ст.
- 50.Створення, діяльність та значення Харківського університету у культурному розвитку українських земель.
- 51.Дворянський період національно-культурного відродження та його особливості (1780-1840 р.)
- 52.Декабристський рух на українських землях.
- 53.Діяльність просвітницького гуртка «Руська трійця» 1830-1837.
- 54.Польське повстання 1830-31рр. та Україна.
- 55.Народницький період національно-культурного відродження (1846-80 р).
- 56.Соціально-економічний розвиток українських земель у складі Російської імперії у першій половині XIX ст.
- 57.Соціально-економічний розвиток українських земель у складі Австро-Угорщини у 1 половині XIX ст.
- 58.Кирило-Мефодіївське товариство. М. Костомаров та його «Книга буття українського народу».
- 59.Відміна кріпосного права в Україні. Реформи 1860-1880 рр.
- 60.Валуєвський циркуляр 1863 р. та Ємський указ 1876 р. та їх значення для розвитку українського суспільства та культури.
- 61.«Громадівський рух» в Україні (60 —80-ті роки XIX ст.).

62. Національно визвольний рух в Україні наприкінці XIX ст.
63. Соціально-економічний розвиток українських земель у складі Російської імперії у другій половині XIX ст.
64. Соціально-економічний розвиток українських земель у складі Австро-Угорщини у другій половині XIX ст.
65. Реформи Йосипа II та їх вплив на розвиток західноукраїнських земель.
66. Виникнення політичних партій в Україні на початку XX століття.
67. Проаналізуйте соціально-економічний розвиток України на початку XX ст.
68. Модерністський період національно-культурного відродження та його характерні риси (1880-1914 р.)
69. Україна у першій світовій війні (1914-1918 р.)
70. Лютнева революція 1917 року та її наслідки для України.
71. Створення та діяльність Української Центральної ради. 1-2 універсали УЦР.
72. Жовтнева революція 1917 року та її наслідки для України.
73. Утворення Української Народної Республіки. Боротьба УНР з більшовиками.
74. Культурно-просвітна діяльність Української Центральної Ради.
75. Держава П. Скоропадського, її соціально-економічний і культурний розвиток.
76. Директорія УНР та її діяльність в Україні.
77. Громадянська війна в Україні (1918-1921 р.). Причини перемоги більшовиків.
78. Діяльність Н. Махно в Україні.
79. Політика «військового комунізму» в Україні.
80. Соціально-економічний та культурний розвиток УСРР у період нової економічної політики (1921-1927 р.)
81. Політика «коренізації» в Україні.
82. Діяльність Леся Курбаса та його театр «Березіль».
83. Політика індустріалізації в Україні.
84. Проведення політики «колективізації» та «розкуркулення» в УСРР.
85. Голодомор в Україні у 1932-1933 рр.
86. Сталінські репресії в Україні у 30-х рр. XX ст. «Розстріляне відродження».
87. Культура України у 1930-ті роки.
88. Приєднання Західної України до УРСР та політика «радянзації» (1939-1941 р.)
89. Україна на першому етапі радянсько-німецької війни (1941-1942 р.)
90. Встановлення окупаційного режиму та введення «Нового порядку» на українських землях..
91. Створення ОУН-УПА та її діяльність в Україні.
92. Радянський партизанський та підпільний рух в Україні (1941-1943 р.)
93. Визволення УРСР від німецько-фашистських окупантів (1943-1944 р.)

94. Розвиток української культури в роки II світової війни.
95. Процеси «реєвакуації» та відновлення народного господарства у перші повоєнні роки.
96. Ліквідація повстанського руху в Західній Україні наприкінці 1940-х на початку 1950-х років.
97. Соціально-економічний розвиток України в роки «відлиги». Реформи М.С. Хрущова.
98. Лібералізація суспільного та культурного життя в роки правління М. Хрущова.
99. Політичний розвиток УРСР в період правління Л. Брежнєва.
100. Економічний розвиток України в період «застою».
101. Культурний розвиток України в період правління Л. Брежнєва.
102. Опозиційний рух в роки «застою». «Шістдесятники».
103. «Холодна війна» між СРСР та США та її наслідки для України.
104. Прихід до влади М.С. Горбачова та початок політики «перебудови».
105. Спроби подолання кризи в сільському господарстві.
106. Економічний розвиток УСРР в часи перебудови. Антиалкогольна компанія в Україні.
107. Зміни в суспільно-політичному та культурному житті. Політика «гласності».
108. Чорнобильська катастрофа та її наслідки.
109. Національно-політичний рух в Україні наприкінці 1980-х років. Створення перших політичних партій.
110. Розпад СРСР. Проголошення акту незалежності України.
111. Економічна криза в Україні у першій половині 1990-х років.
112. Зовнішня політика в Україні у 1990-х роках.
113. Діячі української культури в еміграції
114. Роль освіти та мистецтва у розбудові суверенної держави.
115. Основні тенденції розвитку сучасної культури.
116. Політичний розвиток України у 2000-х роках.
117. Соціально-економічний та культурний розвиток України у 2000-х роках.

Політика викладання навчальної дисципліни

1. Сумлінне дотримання розкладу занять з навчальної дисципліни (здобувачі вищої освіти, які запізнилися на заняття, до заняття не допускаються).
2. Активна участь в обговоренні навчальних питань, змістовна підготовка до семінарських занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання індивідуальних завдань (рефератів), які є елементом допуску до екзамену.
3. Під час заняття мобільними телефонами дозволяється користуватися

виключно з дозволу керівника заняття для або пошуку відповідного матеріалу.

4. Здобувач вищої освіти має право дізнатися про свою кількість накопичених балів у викладача та вести власний облік цих балів.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Література

1. Освітньо-професійна програма вищої освіти «Екстремальна та кризова психологія» за спеціальністю 53 «Психологія» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.
2. Багалій Д.І. Історія Слобідської України. – К.: Центр навчальної літератури, 2019. – 256 с.
3. Балашок В. Українська етнічна спільнота. Етногенез, історія, етнімія. - Біла Церква, 2008. – 303 с.
4. Бойко О.Д. Історія України. Посібник. – К.: Видавничий центр «Академія», 2002. – 717 с.
5. Відейко М. Ю. Україна: від Трипілля до Антів. - К., 2008. – 279 с.
6. Гонтаренко Л.О., Хорошев О.М. Історія України: конспект лекцій. – Х.: НУЦЗУ, 2014. – 68 с.
7. Історія України: підручник // В.М. Литвин, - 3-тє допрац. та доповн. видав. – К.: Наукова думка, 2013. – 991 с.
8. Історія України: підручник для студентів неісторичних спеціальностей вищих навчальних закладів // О.М. Бут, М.І. Бушин, Ю.І. Вовк. – Черкаси: ЧДТУ, 2016. – 644 с.
9. Історія України: підручник // В.А. Качкан, В.М. Левандовський, О.Б. Величко. - 2-е вид. – К.: Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2018. – 360 с.
10. Історія України: хрестоматія. – К.: Наукова думка, 2013. – 1056 с.
11. Історія українського мистецтва. У 5-ти т. – К.: Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т.Рильського НАН України. - Т.1. Мистецтво первісної доби та стародавнього світу, 2008. – 710 с.; Т.2. Мистецтво середніх віків, 2010. – 1296 с.; Т.3. Мистецтво другої половини XIV – XVIII століть, 2011. – 1088 с.; Т.4. Мистецтво XIX століття, 2006. – 760 с.; Т.5. Мистецтво XX століття, 2007. – 1048 с.
11. Антонович В.Б. Про козацькі часи на Україні. – К.: Дніпро, 1991. – 238 с.
12. Апанович О. Гетьмани України і кошові отамани Запорізької Січі. – К. Либідь, 1993. – 288 с.
13. Баран В.Д., Баран Я.В. Історичні витоки українського народу. – К.: Генеза, 2005. - 208 с.
14. Білас І. Репресивно-каральна система в Україні (1917-1953). Суспільно-політичний та історико-правовий аналіз. – К.: «Либідь» - Військо України, 1994. – 686 с.

- 15.Боплан Г.Л. Опис України. Пер. з фр. Я.І. Кравця, З.П. Борисюк. – К., 1990.
- 16.Борщак І. Мазепа, Орлик, Войнаровський - Львів: Червона калина, 1991. – 256 с.
- 17.Брайчевський М.Ю. Утвердження християнства на Русі. – К.: Наукова думка, 1988. – 264 с.
- 18.Володарі гетьманської булави: історичні портрети. – К.: Варта, 1995. – 557 с.
- 19.Гаврош О. Нескорена Карпатська Україна. – Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2019. – 368 с.
- 20.Гай-Нижник П.П. УНР та ЗУНР: становлення органів влади і національне державотворення (1917-1920). – К.: Щек, 2010. – 304 с.
- 21.Історія та культура України // М.І. Бушин, О. Бут, О. Гуржій, С. Ховрич. – Черкаси, 2018. – 1158 с.
- 22.Історія України в особах IX-XVIII ст. - К.: Україна, 1993. – 395 с.
- 23.Історія України в особах XIX-XX ст. – К.: Україна, 1995. – 480 с.
- 24.Історія українського війська (від княжих часів до 20-х років XX століття). – Львів: Світ, 1992. – 702 с.
- 25.Колективізація і голод на Україні 1929-1933. Збірник документів і матеріалів.— К.: Наукова думка, 1992. – 736 с.
- 26.Костомаров М. Історія України в життєписах визначніших її діячів. – К.: НБУ ім. Ярослава Мудрого, 2015. – 493 с.
- 27.Крип'якевич І. Історія України. – Львів: Світ, 1992. – 519 с.
- 28.Лазарович М.В. Історія України: навчальний посібник. – К.: Знання, 2013. – 685 с.
- 29.Листи українських гетьманів // Уклав Д.Журавльов. – Х.: Фоліо, 2012. – 224 с.
- 30.Литвин М.Р. Проект «Україна». Галичина в Українській революції 1917-1921. – Львів, 2015. – 380 с.
- 31.Маланюк Є.Ф. Нариси з історії нашої культури. – К.: АТ «Обереги», 1992. – 80 с.
- 32.Мишко С. Нариси ранньої історії Руси-України. – К.: Центр навчальної літератури, 2019. – 228 с.
- 33.Мицик Ю. Іван Виговський.. – Х.: Фоліо, 2010. – 120 с.
- 34.Петровський М. Історія України в документах і матеріалах. Київська Русь і феодальні князівства XII – XIII ст. – К.: Центр навчальної літератури, 2019. – 310 с.
- 35.Сергійчук В.І. Національна символіка України. – К.: Веселка, 1992. - 109с.
- 36.Сергійчук В.І. Симон Петлюра і єврейство. – К.: КНУ ім. Тараса Шевченка. Центр українознавства, 2006. – 147 с.
- 37.Слюсаренко А.Г., Томенко М.В. Історія української конституції. - К.: Право, 1997. - 443 с.
- 38.Таїрова-Яковлева Т. Коліївщина: великі ілюзії. – К.: Кліо, 2019. – 256 с.

39. Танцюра В.І. Політична історія України: навчальний посібник. – К.: Академвидав, 2008. – 552 с.
40. Хорошев О.М. Історія України. Методичні рекомендації до семінарських та практичних занять і самостійної роботи студентів. – Х.: ХНУ ім. В.Н.Каразіна, 2013. – 190с.
41. Хорошев О.М., Гонтаренко Л.О. Історія та культура України: методичні вказівки з підготовки до семінарських занять та самостійної роботи під час вивчення навчальної дисципліни циклу професійної підготовки (нормативна база).- Х : НУЦЗУ, 2019 . – 26 с.
42. Хорошев О.М. Віхрєвській будинок піклування як зразок меценатства в місті Харкові наприкінці ХІХ століття.- Старожитності Лукомор'я 2023 – № 1 (16). с. 41-48
43. Хорошев О.М. Леонід Биков та Харків Леонід Биков та Харків.- Матеріали міжнародної науково-теоретичної
44. конференції молодих учених «Культура та інформаційне суспільство ХХІ століття». – Х:ХДАК, 2023. с. 90-91
45. Храбан І.А. Система європейської безпеки і напрямки воєнно-політичної інтеграції України до її структур. – К.: Варта, 2005. – 544 с.
46. Шаповал Ю.І. Петро Шелест. – Х.: Фоліо, 2013. – 127 с.
47. Шаповал Ю.І. Україна 20-50-х років: сторінки ненаписаної історії. - К.: Наукова думка, 1993. – 350 с.
48. Шаповал Ю.І. УПА: сторінки історії. – К.: Знання, 2007. – 92 с.
49. Яворницький Д. Історія запорізьких козаків. У 3-х томах. – К.: Центр навчальної літератури, 2019. - Т.1. – 580 с.; Т.2. 1471 – 1686 роки. – 560 с.; Т.3. 1686 – 1734 роки. – 558 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.mon.gov.ua>. - Офіційний сайт «Міністерство освіти і науки України»
2. . <http://www.osvita.org.ua> - Освітній портал
3. nbuv.gov.ua – Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
4. korolenko.kharkov.com. – Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка
5. ScienceDirect Freedom Collection – Повнотекстова база даних видавничої корпорації Elsevier
6. SciVerse Scopus – Реферативна база даних та наукометрична платформа видавничої корпорації Elsevier
7. www.liga.net – Комплексна система інформаційно-правового забезпечення.

Розробники:

_____ _____
 _____ _____

Олександр ХОРОШЕВ
 Людмила ГОНТАРЕНКО